HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

18 decembrie 2025 * [i]

„Trimitere preliminară – Directiva 2011/7/UE – Combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale – Articolul 3 alineatul (1) și alineatul (3) litera (a) – Dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților – Articolul 6 alineatele (1) și (2) – Despăgubire pentru cheltuielile de recuperare – Condiții – Reglementare națională care prevede compensarea creanțelor reciproce printr-o declarație care are efect retroactiv – Stingere simultană a creanțelor până la concurența celei mai mici – Efecte asupra dobânzilor și asupra despăgubirii”

În cauza C-481/24,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Tribunalul Districtual al Orașului Varșovia, Polonia), prin decizia din 26 iunie 2024, primită de Curte la 10 iulie 2024, în procedura

E. sp.j.

împotriva

C. sp. z o.o.,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul I. Jarukaitis, președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a patra, domnii M. Condinanzi și N. Jääskinen și doamna R. Frendo (raportoare), judecători,

avocat general: domnul D. Spielmann,

grefier: doamna M. Siekierzyńska, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 mai 2025,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru C. sp. z o.o., de P. Wróblewska, adwokat;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, E. Buczkowska și D. Lutostańska, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: polona.

– pentru guvernul belgian, de S. Baeyens și P. Cottin, în calitate de agenți;

– pentru guvernul german, de J. Möller, M. Hellmann, R. Kanitz și J. Simon, în calitate de agenți;

– pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de D. Milanowska și M. Owsiany-Hornung, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 august 2025,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (1) și alineatul (3) litera (a), precum și a articolului 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (JO 2011, L 48, p. 1).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între societatea E. sp.j., pe de o parte, și societatea C. sp. z o.o., pe de altă parte, în legătură cu un refuz de plată întemeiat pe o compensare a creanțelor lor reciproce, efectuată printr-o declarație care are efect retroactiv.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (3) și (12) ale Directivei 2011/7 au următorul cuprins:

„(3) În cadrul tranzacțiilor comerciale între operatori economici sau între operatori economici și autorități publice, numeroase plăți sunt efectuate mai târziu decât a fost stabilit în contract sau menționat în condițiile comerciale generale. […] Astfel de întârzieri în efectuarea plăților afectează lichiditățile întreprinderilor și complică situația financiară a acestora. Acestea afectează, de asemenea, competitivitatea și rentabilitatea întreprinderilor, odată ce creditorul trebuie să obțină finanțări externe din cauza efectuării cu întârziere a plăților. […]

[…]

(12) Întârzierea în efectuarea plăților constituie o încălcare a contractului care, în majoritatea statelor membre, a devenit atractivă din punct de vedere financiar pentru debitori, datorită dobânzilor mici sau inexistente aplicate pentru întârzierea în efectuarea plăților și/sau a procedurilor greoaie de acțiune. […]”

4 Articolul 1 din această directivă prevede la alineatul (1):

„Prezenta directivă urmărește să combată întârzierea în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în vederea asigurării funcționării adecvate a pieței interne, promovând astfel competitivitatea întreprinderilor […]”

5 Potrivit articolului 2 din directiva menționată:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «tranzacții comerciale» înseamnă tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost;

[…]

4. «întârziere în efectuarea plăților» înseamnă neefectuarea plăților în termenul contractual sau legal de plată, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (1) […];

5. «dobândă pentru întârziere în efectuarea plăților» înseamnă dobândă legală pentru întârzierea în efectuarea plăților sau dobândă la o rată stabilită de comun acord între întreprinderi, […];

[…]

8. «sumă datorată» înseamnă suma principală care ar fi trebuit plătită în termenul contractual sau legal de plată, inclusiv taxele, impunerile, prelevările sau impozitele aplicabile care sunt menționate în factură sau în cererea echivalentă de plată;

[…]”

6 Articolul 3 din Directiva 2011/7 prevede:

„(1) Statele membre garantează că, în cadrul unor tranzacții comerciale între întreprinderi, creditorul este îndreptățit să perceapă dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) creditorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale și legale; și

(b) creditorul nu a primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de întârziere.

[…]

(3) Atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), statele membre garantează următoarele:

(a) creditorul este îndreptățit să perceapă dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților din ziua următoare scadenței sau a expirării termenului de plată stabilite în contract;

[…]

(5) Statele membre se asigură că termenul de plată stabilit în contract nu depășește 60 de zile calendaristice, în afara cazului în care contractul prevede în mod expres dispoziții contrare și cu condiția ca acest lucru să nu fie vădit inechitabil pentru creditor […]”

7 Potrivit articolului 6 alineatele (1) și (2) din această directivă:

„(1) statele membre se asigură că, atunci când dobânda pentru efectuarea cu întârziere a plăților în tranzacțiile comerciale devine exigibilă în conformitate cu articolul 3 […], creditorul are dreptul de a obține de la debitor o sumă fixă de 40 [de euro], în calitate de despăgubire minimă.

(2) statele membre se asigură că suma fixă menționată la alineatul (1) este exigibilă fără a fi necesară o notificare și reprezintă o despăgubire pentru cheltuielile de recuperare ale creditorului.”

Dreptul polonez

Codul civil

8 Ustawa – Kodeks cywilny (Legea privind Codul civil) din 23 aprilie 1964 (Dz. U. din 1964, poziția 93), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Codul civil”), prevede la articolul 498 următoarele:

„(1) În cazul în care două persoane sunt simultan debitoare și creditoare una față de cealaltă, fiecare dintre ele poate compensa creanța sa cu creanța celeilalte părți dacă ambele creanțe privesc bani sau bunuri de aceeași natură desemnate numai generic și dacă ambele creanțe sunt exigibile și pot fi invocate în fața unei instanțe sau a unei alte autorități a statului.

(2) Compensația are ca efect faptul că cele două creanțe se compensează în limita creanței celei mai mici.”

9 Articolul 499 din Codul civil prevede:

„Compensația se face prin declarație către cealaltă parte. Declarația are efect retroactiv din momentul în care compensația a devenit posibilă.”

Legea privind întârzierile excesive

10 Articolul 1 din ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowycha (Legea privind combaterea întârzierilor excesive în tranzacțiile comerciale) din 8 martie 2013 (Dz. U din 2013, poziția 403), care a transpus Directiva 2011/7 în ordinea juridică poloneză, în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea privind întârzierile excesive”) are următorul cuprins:

„Prezenta lege definește drepturile speciale ale creditorului și obligațiile debitorului în ceea ce privește termenele de plată în tranzacțiile comerciale, efectele neexecutării acestor obligații și procedura referitoare la întârzierea excesivă în executarea prestațiilor pecuniare.”

11 Articolul 4 din această lege prevede:

„În înțelesul prezentei legi, următorii termeni se definesc astfel:

[…]

3) dobânda legală pentru întârziere în tranzacțiile comerciale:

[…]

b) […] dobândă într-un cuantum egal cu rata de referință a Băncii Naționale a Poloniei plus zece puncte procentuale;

[…]”

12 Articolul 7 din legea menționată prevede la alineatul 1 următoarele:

„În cadrul tranzacțiilor comerciale, cu excepția tranzacțiilor în care debitorul este o entitate publică, creditorul are dreptul să obțină, fără o punere în întârziere, dobânda legală pentru întârzierea în efectuarea plăților, dacă părțile nu au convenit dobânzi mai ridicate, pentru perioada cuprinsă între data la care prestația pecuniară devine exigibilă și data la care este efectuată plata, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții cumulative:

1) creditorul și-a îndeplinit obligațiile;

2) creditorul nu a primit plata în termenul specificat în contract.

[…]”

13 În conformitate cu articolul 10 alineatul 1 din aceeași lege:

„De la data dobândirii dreptului la dobânzile menționate la articolul 7 alineatul 1, […] creditorul are dreptul de a obține de la debitor, fără punere în întârziere, o despăgubire pentru cheltuielile de recuperare reprezentând echivalentul sumei de:

1) 40 de euro, atunci când cuantumul prestației pecuniare nu depășește 5 000 de zloți polonezi [(PLN) (aproximativ 1 175 de euro)];

2) 70 de euro, atunci când cuantumul prestației pecuniare este mai mare de 5 000 [PLN (aproximativ 1 175 de euro)], dar mai mic de 50 000 [PLN (aproximativ 11 750 de euro)];

[…]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

14 Societatea E. este titulara a zece creanțe față de societatea C., care corespund executării unor servicii de transport care au condus la emiterea unor facturi care prevăd termene de plată devenite scadente între lunile februarie și septembrie 2022.

15 Întrucât societatea C. nu a achitat aceste facturi în termenele prevăzute, societatea E. a introdus o acțiune în plată la Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Tribunalul Districtual al Orașului Varșovia, Polonia), care este instanța de trimitere.

16 Societatea E. a solicitat plata sumei de 26 715,60 PLN (aproximativ 6 280 de euro), cu titlu de sumă totală a creanțelor care decurg din facturile menționate, majorată cu dobânzi, în temeiul articolului 7 alineatul 1 din Legea privind întârzierile excesive, calculate pornind de la sumele datorate pentru fiecare creanță rămasă neplătită, la rata care rezultă din articolul 4 punctul 3 litera b) din această lege, precum și a sumei de 1 997,29 PLN (aproximativ 470 de euro), cu titlu de despăgubire pentru cheltuielile de recuperare, în conformitate cu articolul 10 din legea menționată, ca urmare a întârzierii la plată a fiecăreia dintre aceste creanțe.

17 Societatea C. a solicitat respingerea acțiunii. Aceasta arată că i-a plătit societății E. suma de 1 697,40 PLN (aproximativ 400 de euro) și, prin actul din 2 septembrie 2022, a formulat o declarație de compensare, în sensul articolelor 498 și 499 din Codul civil, pentru suma de 25 018,20 PLN (aproximativ 5 880 de euro). Societatea C. consideră că a plătit astfel o sumă totală de 26 715,60 PLN (aproximativ 6 280 de euro) și că, prin urmare, datoria sa este stinsă.

18 Această declarație de compensare se întemeia pe o creanță reprezentând o despăgubire pe care societatea C. o deținea față de societatea E. ca urmare a distrugerii, în cursul unui transport efectuat de societatea E., a mărfii pe care societatea C. i-o încredințase acesteia. Termenul de plată a acestei creanțe, astfel cum fusese stabilit de societatea C. într-o scrisoare de punere în întârziere din 15 februarie 2022, expirase la 7 martie 2022.

19 Instanța de trimitere explică faptul că, pe de o parte, chiar dacă declarația de compensare nu privea decât sumele datorate cu titlu principal de fiecare dintre societățile în cauză, societatea C. arată că, începând de la 7 martie 2022, societatea E. a pierdut, în temeiul efectului retroactiv pe care articolul 499 din Codul civil îl atribuie unei astfel de declarații, dreptul de a solicita dobânzile și despăgubirea prevăzute la articolul 7 alineatul 1 și, respectiv, la articolul 10 alineatul 1 din Legea privind întârzierile excesive. Numai una dintre cele zece creanțe ale societății E. ar fi luat naștere înainte de această dată.

20 Pe de altă parte, societatea E. nu ar fi negat răspunderea sa pentru prejudiciul invocat de societatea C., ci ar fi contestat însăși eficacitatea declarației de compensare, precum și cuantumul acestui prejudiciu. Instanța de trimitere precizează că partea din acesta din urmă care nu este acoperită de această declarație face obiectul unei alte proceduri pendinte în fața sa.

21 Această instanță apreciază că, în cauza principală, se ridică problema incidenței asupra drepturilor care decurg din Legea privind întârzierile excesive a efectului retroactiv pe care articolul 499 din Codul civil îl atribuie declarațiilor de compensare.

22 Instanța menționată arată că această dispoziție instituie o ficțiune juridică potrivit căreia declarația de compensare are un efect retroactiv începând din momentul în care compensația a devenit posibilă, și anume atunci când creanța autorului acestei declarații a devenit exigibilă ca urmare a scadenței termenului de plată. Ea consideră însă că acest efect retroactiv este susceptibil să încalce articolul 3 alineatul (1) și alineatul (3) litera (a), precum și articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2011/7.

23 În această privință, instanța de trimitere observă, în primul rând, că efectul retroactiv menționat determină pierderea dreptului de a solicita nu numai dobânzile, ci și despăgubirea pentru cheltuielile recuperare. Or, deși aceste cheltuieli pot privi mai multe creanțe și, prin urmare, pot fi datorate de mai multe ori, ele pot fi stinse printr-o singură creanță reciprocă, pentru care cheltuielile menționate nu pot fi datorate decât o singură dată. O asemenea situație ar putea fi prejudiciabilă pentru unul dintre creditori.

24 În al doilea rând, această instanță arată că creanțele vizate de Directiva 2011/7 dau naștere, ca urmare a naturii lor contractuale, unor dobânzi mai mari decât alte creanțe, precum creanța reprezentând despăgubiri a societății C., care pot fi invocate în susținerea unei declarații de compensare.

25 În al treilea rând, instanța menționată arată că compensația este un mecanism cunoscut în mai multe ordini juridice naționale susceptibile să definească caracteristicile acesteia în moduri diferite, în special în ceea ce privește un eventual efect retroactiv și consecințele asupra dreptului de a solicita dobânzi pentru efectuarea cu întârziere a plăților și despăgubirea minimă prevăzute în reglementările naționale de transpunere a Directivei 2011/7. Existența unor astfel de divergențe ar fi contrară „principiului armonizării”.

26 În al patrulea rând, aceeași instanță arată că, atunci când declarația de compensare este prezentată după expirarea termenului la sfârșitul căruia creanțele persoanei vizate de această declarație au devenit exigibile, această persoană ar putea să fi întreprins deja demersuri în vederea recuperării lor, fără a ști că o compensare va interveni ulterior, împiedicând-o să obțină rambursarea cheltuielilor legate de această recuperare.

27 În aceste condiții, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Tribunalul Districtual al Orașului Varșovia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 3 alineatul (1) și alineatul (3) litera (a) și articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva [2011/7] trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale care prevede că dobânda […] legală [pentru întârzierea în efectuarea plăților] și despăgubirea pentru cheltuielile de recuperare nu sunt datorate creditorului în cazul în care, după expirarea termenului de plată stabilit în contract, debitorul și-a achitat datoria față de creditor printr-o compensație care are de drept un efect retroactiv din momentul la care compensația a devenit posibilă?”

Cu privire la întrebarea preliminară

28 Prin intermediul unicei întrebări formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) și alineatul (3) litera (a), precum și articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2011/7 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia dobânda legală pentru efectuarea cu întârziere a plăților și despăgubirea pentru cheltuielile de recuperare nu sunt datorate creditorului atunci când debitorul a plătit suma datorată printr-o declarație de compensare prezentată totuși după expirarea termenului contractual de plată, din cauza efectului retroactiv pe care îl are această declarație începând din momentul în care compensația a devenit posibilă.

29 Potrivit unei jurisprudențe constante, pentru interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii este necesar să se țină cont nu doar de termenii acesteia, ci, în egală măsură, de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care aceasta face parte [a se vedea Hotărârea din 17 noiembrie 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punctul 12, și Hotărârea din 30 aprilie 2025, Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Export de numerar în Rusia), C-246/24, EU:C:2025:295, punctul 18, precum și jurisprudența citată].

30 În speță, în ceea ce privește termenii dispozițiilor a căror interpretare este solicitată, trebuie amintit că, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2011/7, statele membre trebuie să garanteze că, în cadrul unor tranzacții comerciale între întreprinderi, un creditor este îndreptățit să perceapă dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, cu dubla condiție ca acesta să își fi îndeplinit obligațiile și să nu fi primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de întârziere.

31 Potrivit articolului 3 alineatul (3) litera (a) din această directivă, în cazul în care aceste condiții sunt îndeplinite, creditorul este îndreptățit să perceapă această dobândă din ziua următoare scadenței sau expirării termenului de plată stabilit în contract.

32 Articolul 6 alineatul (1) din directiva menționată prevede că statele membre se asigură că, atunci când dobânda pentru efectuarea cu întârziere a plăților în tranzacțiile comerciale dintre întreprinderi devine exigibilă în conformitate cu articolul 3 din aceasta, creditorul are dreptul de a obține de la debitor o sumă fixă minimă de 40 de euro. În plus, alineatul (2) al acestui articol 6 impune statelor membre să se asigure că această sumă fixă este datorată chiar și în lipsa unei notificări adresate debitorului și că suma menționată urmărește să despăgubească creditorul pentru cheltuielile de recuperare suportate.

33 Astfel, dobânzile pentru efectuarea cu întârziere a plăților și dreptul la o sumă fixă minimă prevăzute de Directiva 2011/7 devin exigibile automat la expirarea termenului de plată prevăzut la articolul 3 alineatele (3)-(5) din această directivă, dacă sunt îndeplinite condițiile menționate la alineatul (1) al acestuia (Hotărârea din 4 mai 2023, ALD Automotive, C-78/22, EU:C:2023:379, punctul 25 și jurisprudența citată).

34 Cu toate acestea, trebuie să se constate că din modul de redactare a dispozițiilor menționate la punctele 30-32 din prezenta hotărâre nu reiese că acestea ar reglementa condițiile în care creanțele corespunzătoare acestor dobânzi și acestei sume fixe se pot stinge, dacă este cazul, printre altele ca urmare, precum în cauza principală, a unei dispariții a creanței principale din care decurg.

35 Această interpretare literală este confirmată de contextul în care se înscriu aceste dispoziții. Astfel, este cert că Directiva 2011/7 prevede că dreptul creditorului de a obține aceste dobânzi și această sumă fixă ia naștere dintr-o „întârziere în efectuarea plăților”. Astfel cum reiese din definiția care figurează la articolul 2 punctul 4 din Directiva 2011/7 coroborat cu articolul 3 alineatul (1) din aceasta, noțiunea menționată vizează orice plată neefectuată în termenul de plată contractual sau legal, atunci când creditorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale și legale și nu a primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de întârziere.

36 În plus, noțiunea de „sumă datorată”, care figurează la articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată, este definită la articolul 2 punctul 8 din aceasta în sensul că înseamnă suma principală care ar fi trebuit plătită în termenul contractual sau legal de plată și care trebuie să includă taxele, impunerile, prelevările sau impozitele aplicabile.

37 Totuși, nici aceste definiții, nici cea a noțiunii de „dobândă pentru întârziere în efectuarea plăților”, care figurează la punctul 5 al acestui articol 2, nici, de altfel, vreo altă dispoziție a acestei directive nu prevăd condițiile în care creanțele corespunzătoare acestor dobânzi și acestei sume fixe pot, eventual, să se stingă.

38 Interpretarea expusă la punctul 34 din prezenta hotărâre este confirmată și de finalitatea Directivei 2011/7. Astfel, conform articolului său 1 alineatul (1), obiectivul acesteia este de a combate întârzierea în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în vederea asigurării funcționării adecvate a pieței interne, promovând astfel competitivitatea întreprinderilor, în special cea a întreprinderilor mici și mijlocii.

39 În această privință, din considerentul (3) al acestei directive rezultă că întârzierile în efectuarea plăților afectează lichiditățile întreprinderilor, complică situația financiară a acestora și dăunează competitivității și rentabilității acestora. De asemenea, potrivit considerentului (12) al directivei menționate, aceste întârzieri pot fi atractive din punct de vedere financiar pentru debitori în cazul în care nu determină plata unor dobânzi suficient de mari.

40 Astfel, Curtea a considerat că aceeași directivă vizează în principal descurajarea efectuării cu întârziere a plăților și protejarea creditorilor împotriva unor asemenea întârzieri [a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 decembrie 2022, X (Livrarea de material medical), C-419/21, EU:C:2022:948, punctul 26].

41 Cu toate acestea, din jurisprudență rezultă de asemenea că, pentru a urmări obiectivul prevăzut la articolul său 1 alineatul (1), Directiva 2011/7 nu efectuează o armonizare completă a ansamblului normelor privind întârzierile în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale [Hotărârea din 20 octombrie 2022, A (Nerecuperarea dobânzilor pentru întârzieri în efectuarea plăților), C-406/21, EU:C:2022:816, punctele 51 și 52, precum și jurisprudența citată].

42 Astfel, această directivă nu enunță decât anumite reguli în materie, printre care figurează cele referitoare la dobânzile pentru efectuarea cu întârziere a plăților și la despăgubirea pentru cheltuielile de recuperare [Hotărârea din 20 octombrie 2022, A (Nerecuperarea dobânzilor pentru întârzieri în efectuarea plăților), C-406/21, EU:C:2022:816, punctul 53 și jurisprudența citată].

43 Din aceste elemente rezultă că, astfel cum a arătat și domnul avocat general la punctele 39 și 40 din concluzii, Directiva 2011/7 nu urmărește să stabilească un cadru juridic general în materia obligațiilor contractuale, ci se limitează la a prevedea anumite norme specifice care trebuie integrate în dreptul civil și comercial național.

44 În consecință, astfel cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 45 din concluzii, statele membre rămân libere să reglementeze mecanismele de stingere a creanțelor care corespund dobânzilor pentru efectuarea cu întârziere a plăților și sumei fixe prevăzute de Directiva 2011/7, precum un mecanism de compensare, sub rezerva însă de a nu încălca obiectivele urmărite de această directivă și de a nu o priva pe aceasta de efectul său util (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 decembrie 2016, Nemec, C-256/15, EU:C:2016:954, punctul 49 și jurisprudența citată).

45 În speță, instanța de trimitere consideră în esență că efectul retroactiv pe care îl are în mod automat, în temeiul dreptului național, o declarație de compensare ar putea fi incompatibil cu această directivă, care impune recunoașterea dreptului creditorului de a solicita dobânzi pentru efectuarea cu întârziere a plăților și o despăgubire pentru cheltuielile de recuperare atunci când plata creanței sale a intervenit după expirarea termenului prevăzut în contract.

46 În această privință, din moment ce stingerea creanțelor reciproce nu intervine la data declarării compensației, ci la cea, anterioară, la care compensația a devenit posibilă, conform articolului 499 din Codul civil, aceste creanțe nu pot da naștere niciunui drept la dobânzi pentru efectuarea cu întârziere a plăților începând de la data stingerii lor.

47 Pe de altă parte, din moment ce o declarație de compensare cu efect retroactiv nu determină pierderea dreptului la aceste dobânzi, ci are drept consecință faptul că se consideră că acest drept nu a existat niciodată, este irelevant dacă creanțele care fac obiectul unei compensări ar fi putut conduce, în caz de întârziere a plății, la dobânzi calculate pornind de la rate diferite în funcție de natura juridică, contractuală sau compensatorie, a creanțelor în cauză.

48 În ceea ce privește faptul că, în urma unei declarații de compensare cu efect retroactiv, creditorul destinatar al unei astfel de declarații nu are dreptul la o despăgubire pentru cheltuielile de recuperare, trebuie amintit că este cert că Directiva 2011/7, în special prin dispozițiile articolului 6 alineatele (1) și (2) din aceasta, urmărește nu numai să descurajeze efectuarea cu întârziere a plăților, evitând ca acestea să fie atractive din punct de vedere financiar pentru debitor, din cauza nivelului scăzut sau a lipsei dobânzilor facturate într-o asemenea situație, ci și să îl protejeze în mod eficient pe creditor împotriva unor astfel de întârzieri, asigurându-i o despăgubire cât mai completă posibil pentru cheltuielile de recuperare pe care le-a efectuat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 octombrie 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, punctul 36 și jurisprudența citată).

49 Cu toate acestea, din cuprinsul articolului 6 alineatul (1) din această directivă reiese că dreptul la suma fixă minimă pe care o prevede această dispoziție ia naștere în aceleași condiții ca cele prevăzute la articolul 3 din aceasta pentru a face să curgă dobânzile pentru efectuarea cu întârziere a plăților. Prin urmare, niciun drept la o astfel de sumă fixă nu poate lua naștere în lipsa unui drept la astfel de dobânzi.

50 Este adevărat că un creditor, atunci când nu obține plata în termenul prevăzut, ar putea să ia măsuri pentru a-și recupera creanța și să suporte astfel anumite cheltuieli pe care nu le va putea recupera din cauza efectului retroactiv al declarației de compensare. Cu toate acestea, orice întreprindere creditoare normal avizată trebuie să ia în considerare posibilitatea unei astfel de compensații de îndată ce ea devine, în același timp, debitoare și creditoare a unei alte întreprinderi.

51 În speță, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 14 și 18 din prezenta hotărâre, termenul de plată a creanței compensatorii, astfel cum fusese stabilit de societatea C. în scrisoarea sa de punere în întârziere din 15 februarie 2022, expirase la 7 martie 2022, în timp ce cele zece creanțe a căror titulară era societatea E. față de societatea C. decurgeau din facturi care prevedeau termene de plată care urmau să ajungă la scadență între lunile februarie și septembrie 2022. Or, în asemenea împrejurări, sub rezerva unei verificări de către instanța de trimitere, posibilitatea unei declarații de compensare efectuate de către societatea C. era perfect previzibilă în ceea ce privește creanțele societății E. ulterioare datei de 7 martie 2022.

52 În schimb, astfel cum a arătat în esență guvernul neerlandez, obiectivele Directivei 2011/7 nu ar fi respectate dacă eventualele dobânzi și cheltuieli de recuperare suportate înainte ca compensarea să devină posibilă, potrivit dispozițiilor naționale relevante, nu ar mai fi datorate părții în cauză pentru motivul că a intervenit o compensație.

53 Într-un asemenea caz, creditorul trebuie să beneficieze de drepturile prevăzute de această directivă și, prin urmare, să primească dobânzile pentru efectuarea cu întârziere a plăților aferente sumei principale datorate până la data la care compensația a devenit posibilă, precum și despăgubirea pentru cheltuielile de recuperare suportate până la această dată.

54 Având în vedere considerațiile care precedă, se impune ca la întrebarea preliminară să se răspundă că articolul 3 alineatul (1) și alineatul (3) litera (a), precum și articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2011/7 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia dobânda legală pentru efectuarea cu întârziere a plăților și despăgubirea pentru cheltuielile de recuperare nu sunt datorate creditorului atunci când debitorul a plătit suma datorată printr-o declarație de compensare prezentată totuși după expirarea termenului contractual de plată, din cauza efectului retroactiv pe care îl are această declarație începând din momentul în care compensația a devenit posibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

55 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 3 alineatul (1) și alineatul (3) litera (a), precum și articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale

trebuie interpretate în sensul că

nu se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia dobânda legală pentru efectuarea cu întârziere a plăților și despăgubirea pentru cheltuielile de recuperare nu sunt datorate creditorului atunci când debitorul a plătit suma datorată printr-o declarație de compensare prezentată totuși după expirarea termenului contractual de plată, din cauza efectului retroactiv pe care îl are această declarație începând din momentul în care compensația a devenit posibilă.

Semnături

[i] Indicatorii din prezentul text au făcut obiectul unei modificări de ordin lingvistic ulterior primei publicări.